

TEB 31.Dönem I.Bölgelerarası Toplantı (3-4-5 Temmuz 1998)

Bölgelerarası Toplantı Muğla Eczacı Odası'nın evsahipliğinde, BODRUM'da yapıldı. Toplantıya 32 Eczacı Odası katıldı.

Toplantının bir bölümü, Dünya'da pek çok demokratik sivil örgütün karşı çıktığı, Çok Taraflı Yatırım Anlaşmalarına ayrıldı. Bir diğer gündem maddesi de ilaçta AR-GE çalışmaları olarak belirlendi.

TEB Genel Başkanı Mehmet Domaç toplantının açılışında yaptığı konuşmada şunları dile getirdi;

"Yeni liberalizm, yarattığı sosyal ve kültürel yapılanmanın değiştirilmesi olasılıklarını dünyada tartışıyor. Bu dünya, ortaya konan ekonomik sistemle yaşanamaz duruma geldi. Bencilliğin seli, ahlakın temellerini giderek çökertiyor. Ulus devlet, koruyucu devlet, artık devlet olmaktan çıkarıldı, yurttaşlık artık parçalanma noktasına getirildi.

İletişim devrimi çağdaş toplumu parçaladı, malların dolaşımını altüst etti, ekonominin ve küreselleşmenin yayılmasına yardımcı oldu. Tek ekonomik model ortaya çıkarıldı. İnsanlar, bir hiper teknoloji evreninde bütünüyle yalıtılmış bireyler haline getirildi, eşitsizlikler derinleştirildi.

Dünyanın, yeni bir biçimde uzlaştırılması, uslaştırılması, gelecek için iyice düşünülmüş planlanmış bir dünyanın ortaya çıkarılması, kendiyle uyum içinde ve barışık bir toplum vaadi tüm dünya insanların beklentisi.

Toplum, politikanın karmaşık sorunlara çözüm bulamayacağını artık biliyor, buna karşın, toplum kendi için-

den çıkan örgütlenmelere daha yakın davranmaya çalışıyor.

Dünyada demokratik sivil toplum örgütlerinin sayıları hızla artıyor. Sivil kuruluşlar, radikal bir demokrasi düşüncesine hala sahipler ve dayanmak, direnmek gerektiğine inanıyorlar.

Artık dünyada kaba sömürme yöntemleri gizlenemez duruma geldi. Sömürünün teknolojisi, propagandası ve propaganda sistemleri geliştiriliyor. Dünyada liberalleşme adı altında en kuvvetli korumacılık yaratılıyor. Rekabet adı altında en kuvvetli tekeller ortaya çıkarılıyor. Marka, tasarım ve patent hakkı gibi tüm düş ürünlerini tam bir tekel koruması altına alıp, üretim ve pazarlama konusunda engelleri kaldırıp, sömürü alanlarını olası en büyük genişliğe yaymış durumda yeni dünya düzeni.

İlaç alanında da durum çok farklı değil. İlaç alanında marka ve patent yaklaşımları ülkemizde çok ciddi bir biçimde sömürü olanaklarını geliştiriyor. İlaçta patent uygulamasına 1999 yılının Ocak ayında geçilecek. Yani, çok basit anlamıyla; artık yeni bulunan ilaçlar tek kişi tarafından istenilen fiyatta, istenilen zaman, istendiği şekilde üretilecek. Dolayısıyla patent bugünkü ilaç fiyatlarını dört beş misli katladığı gibi, istediği alanda, istediği şekilde satış yapma olanaklarını sağlayacak. Türkiye gibi, ilaçta araştırma-geliştirme olanağına sahip olmayan ülkeler, patent

haklarını ödeyecekler, buna karşılık hiçbir şey elde etmeyecekler.

Patent, çok uluslu firmalara sağlanan bir ayrıcalık, bir tekel hakkı olarak karşımıza çıkıyor.

TEB yaklaşık bir yıldır patent konusunda bir kampanya yürütüyor. En azından GATT Antlaşmasının sağladığı olanakları kullanarak patente geçişin 2005 yılına kadar ertelenmesini ve ülkemizde AR-GE'nin teşvik edilmesi yaklaşımlarının getirilmesini sağlamalıyız. Aksi halde çok uluslu ilaç firmalarının tamamen sömürgesi durumuna gelmekle karşı karşıya kalacağız.

Yine yeni liberal politikaların ortaya çıkardığı bir başka olgu OTC, yani reçetesiz ilaçlar. Çünkü, yeni liberal politikalar, sosyal güvenlik kurumlarının daha az sosyal güvenlik kurumu olması, ortadan kaldırılması, herkesin kendi güvenliğini kendi sağlaması için politikalar oluşturmaktadır. Onun için ilacı reçeteli reçetesiz diye ayıracaksınız, reçetesiz ilacın parasını devlete ödettirmeyerek ilaçtan tasarruf etmiş olacaksınız! Peki, patentli olan ilaçların patenti kalktığında, bu ilaçları sanayi adına nasıl koruyacaksınız? Patenti dolmuş ilaçları reçetesiz ilaç kapsamına alacaksınız, radyo ve televizyonda reklamını yaparak daha çok satacaksınız. Dolayısıyla, çok uluslu tekeller bundan rahatsız olmayacaklar.

Birbiriyle bağlantılı olarak bugünlerde Dünya Bankası proje kaynaklı

Sağlık Bakanlığı'nın hazırladığı fakat bir türlü becerip çıkaramadığı, Kişisel Sağlık Sigortası Kurumu Tasarısı da gündeme gelmiştir. **Kişisel Sağlık Sigortası Kurumu vatandaşın prim toplayarak, o primlerin, tamamen serbest piyasa ekonomisi içerisinde hizmeti satın alma yöntemiyle sağlık hizmetinin verilmesine dayanmaktadır. Bu da sonunda sosyal güvenlik kurumlarının krizini getirecek bir yeni sağlık yasasıdır.**

İlaç sanayindeki birleşmeler dev şirketler, karteller, ve tröstler meydana getiriyor. 12 şirketin birleşmesiyle, dünyada 52 bin kişi işsiz kalmıştır. Pazarlama olanaklarının arttırılması ve daha büyük teknolojiyle işsizlik yaratan ve giderek dünyayı saran bu tröstler, ülkemizde de bizi nefes alamaz hale getirmek için çaba harcamaktadırlar. Bunun en önemli göstergelerinden bir tanesi beş yıl önce ülkemizde % 8 boyutunda olan ithal ilaç oranının bugün % 21'lere çıkmasıdır. Artık çokuluslu firmalar ülkemizde yatırım yapmak yerine ithalatı tercih etmektedirler.

En önemli dayanışma örgütümüz olan Kooperatifler bizim, başımızı suyun üstüne çıkarmamızı sağlamıştır. Onlara sahip çıkmalı ve geliştirmeliyiz, Bunu kendimiz ve ülkemizin geleceği için yapmalıyız.

İlaçta AR-GE'yi ortaya çıkarmak için bir Bio-Analitik Araştırma Merkezi kuruyoruz. Ülkemizde kurulacak ilk örnek olan bu merkezde, gelecekte daha önemli hale gelecek olan jenerik ilaçların orijinal ilaçlara göre bioşekerliliği ortaya çıkacaktır. Yeni ilaçlarda Biyoyararlanım çalışmaları yapılacaktır. Bu merkezle ilgili olarak, TEB 1,5 yıldır ciddi bir çalışma yürütmektedir. 1'i yabancı olan 4 ortağı biraraya getirmiştir. 3,5 milyon dolara mal olacak bu merkezin, 1,5 milyon doları faizsiz kredi olarak temin edilmiştir ve 5 yılda geri ödenecektir.

Merkeze TEV % 30, Bio İnnova % 20, TEKB % 20 hisse ile ortaktır. Şirket ortakları üzerine düşen parayı yatırmaktan sorumludur. Tek istisna Fransız şirket 130 bin dolarının know-how

olarak karşılanmasını anlaşılmaya koymuştur. Finansı hazırlanan, projeleri yapılan, temeli atılan bu merkezin yapılabilmesinin önünde hiçbir engel yoktur. Ülkemize döviz kazandıracak olan bu merkez ayrıca araştırmacı yetiştirecektir.

Türkiye bir mafyalaşma düzeninden geçiyor, hiçbirimiz bunun içinde değiliz, ama bir yeni dünya düzeni yaklaşımı bu. Bundan kendimizi soyutlamanın yolu meslek etiğine sahip çıkmaktan geçiyor.

Gerçek öfke, insanların ya da toplumların toparlanmasına neden oluyor. Kendilerini geliştirip, bilenmelerine neden oluyor. Uygarlıkların temelinde insanların korku ve öfkeleri var. Korku ve öfkenin egemen olmadığı yerlerde insan, doğaya karşı duramıyor; yeni uygarlıklar oluşmuyor. Artık, bu toplum yeni uygarlıklara adım atabilmek için öfkelenmeli, direnmeli. İnsanlığı değiştiren öfkelenmek, insanlığın onuru direnmek.

Globalleşen bu dünyada artık öfkelenmeyi ve direnmeyi hayata geçirmeliyiz diyorum."

Toplantıda daha sonra TEB Genel Sekreteri Betül Bilgetekin Merkez Heyeti çalışma raporunu sundu. Bilgetekin konuşmasında şunları dile getirdi; "Yeni dünya düzeni, küreselleşme, globalleşme sözcükleriyle yıllardır bize anlatılanlar hep aynı amaca yönelik. Uluslararası sermayenin hiçbir yasal ve toplumsal engelle karşılaşmadan hareket edebilmesini sağlamak; bunun gerçekleşebilmesi için toplumsal muhalefetin de yok edilmesi gerekiyor.

1995 yılında Gümrük Birliği'ne girerken, ülkemizde insan hakları ihlallerinin kalkacağı, demokrasinin gerçekleşeceği söylemleriyle herkes aldatılmaya çalışılıyordu. Bu konuda hiçbir gelişme olmadığını geçtiğimiz üç yıl içinde yaşadık. Bu konuda bir

gelişme olması beklenemezdi; çünkü, karşı çıkışların susturulması gerekiyordu. Her nedense, hükümetler ekonomik anlaşmalarda attıkları imzaya çok sıkı bir şekilde sarılıyorlar ve sahip çıkıyorlar. İnsan hakları ve demokrasi konusunda söz verdikleri, uygulayacaklarına dair imza attıkları konularda ise bu duyarlılığı göstermiyorlar.

Mesleğimizi bu ekonomik anlaşmalar yakından ilgilendiriyor. İlaçta patent konusu gündeme geldiğinde hükümet karşımıza GATT Anlaşmasını getiriyor. Hükümetler halkına danışmadan, meclisine danışmadan gidip imza atıyor karşı çıktığında da imza attığı anlaşmayı gerekçe göstererek bu konuda geriye dönüşün olamayacağını söylüyor. Aynı duyarlılığı, insan haklarına ilişkin verdikleri sözlerde, attıkları imzalarda göstermelerini bekliyoruz.

Demokrasinin olmadığı ortamlarda sorunlarımızın çözümü de olanaksız görünüyor; ancak bizler, sorunlarımızın, dünyadaki gelişmelerden, ülkemiz sorunlarından kaynaklandığı bilinci içinde çalışmalarımızı sürdürüyoruz; Bu amaçla toplantı gündemine ÇTYA'nı aldık.

1995 Mayıs'ında metnin içeriğini oluşturacak çalışmalar başlatılmış olmasına rağmen, pek çok ülkede kamuoyu ÇTYA'dan habersiz. Türkiye'de ise milletvekilleri bile bu anlaşma içeriğinden habersiz.

Yarınki programda tartışacağımız Kişisel Sağlık Sigortası Yasa Tasarısını incelediğimizde, konunun ÇTYA'dan ayrı tutulamayacağı açıkça anlaşılıyor."

Toplantıda daha sonra TEB Saymanı Erkal Alphan Mali Raporu sundu.

TEB'nin saymanlık çalışmaları açısından çok yoğun bir dönem geçirdiğini söyleyen Alphan "Hayata geçirilmeye başlayan 4 projemiz var, gelirlerimiz ise belli. İşlerin aksamaması ve söz verilen

zamanda bitirilebilmesi için plan ve programlarımızı çok dikkatli uygulamak durumundayız. Hiçbirimiz sözlerini yerine getirmeyen politikacıların durumuna düşmek istemiyoruz" dedi.

Kaba inşaatı biten Diyarbakır'daki Eczacılar İlköğretim Okulu için, geçen yıl odalardan 100'er milyon TL katkı istendiğini belirten Alphan en büyük katkıyı 2 milyar TL ile Diyarbakır Eczacı Odasının verdiğini, 18 odamızın ise hiç katkı veremediklerini belirtti.

Bu yıl Büyük Kongrede alınan karar sonucu, meslektaşlardan toplanan miktarın, bu parayı toplamayı unutan 1 oda dışında 13 milyar 663 milyon 500 bin TL olduğunu, söyleyen Alphan; "Bu odamız da sanıyorum Merkez Heyeti'nin yaptığı işleri çok sıkı bir biçimde takip etmekten, kendi işlerini yapacak zaman bulamıyor!" dedi.

Alphan şöyle devam etti; "6643 sayılı TEB yasasının 4078 sayılı yasayla değişik 55 inci maddesinde, aidatların en geç Şubat ayı sonuna kadar toplanması ve 57 inci maddesinde de toplanan bu aidatların % 35'inin Merkez Heyeti payı olarak tahsil sürelerini takip eden ay sonuna kadar oda yönetimlerince Birlik hesabına gönderilmesi mecburidir" denilmektedir. Biz adımıza toplanan Afet Fonu, İlköğretim Katkı Payı gibi paraların da bu şekilde gönderilmesi konusunda oda yöneticilerimizin daha titiz davranmalarını rica ediyoruz."

TEB Yardımlaşma Sandığı Raporunu da sunan Alphan şunları dile getirdi;

"31.Olağan Büyük Kongre'de 1997 yılının TEB Yardımlaşma Sandığı için tam bir atılım yılı olduğunu belirtmiştik. Yardım limitleri artırılmış, yeni yardım çeşitleri 1997 yılı içinde uygulamaya konmuştur. 31.Büyük Kongre'de, emeklilik ikramiyesi uygulamasının kabul edilmesiyle Yardımlaşma Sandığı'nın hizmet alanlarına bir yenisi daha eklenmiştir. Alınan kararların Resmi Gazetede yayımlanmasıyla emeklilik ikramiyesi resmen yürürlüğe girecektir. Emeklilik ikramiyesi,

meslektaşlarımızın aidatlarının günün koşullarına uygun olarak değerlendirildiği bir sistem olmasının yanında, üye aidatlarının toplanmasında da büyük katkılar sağlayacaktır. Bunun ilk belirtilerini beşinci ayın sonunda aidat toplamada ulaşılan rakamlarda görmek mümkündür. 1995 yılının sonunda ulaşılan yüzdeye, bu yıl beşinci ayın sonunda ulaşılmıştır. Bu önemli bir gelişmedir."

Toplantı, eczacı odası başkanlarının toplantı gündemine ve bölgesel sorunlarına ilişkin konuşmaları ile devam etti. Bu bölümde 17 konuşmacı söz aldı. Merkez Heyeti çalışmalarına yönelik eleştirileri Genel Sekreter Betül Bilgetekin ve Genel Başkan Mehmet Domaç yanıtladı.

Betül Bilgetekin konuşmasında şunları söyledi; "Burada anlatılan sorunların bir kısmı devletten kaynaklanıyor; ama katılım payı, yüksek iskonto gibi sorunlar eczacının kendi yarattığı sorunlar. Bizler, kendi yarattığı sorunları çözmeye çalışan meslek örgütü yöneticileri durumuna geliyoruz, hangi kuruma gitsek bu problem karşımıza çıkıyor.

Ben inanıyorum ki, eczacılar gerçekten örgütlü tepki koysalar, ödemesini zamanında yapmayan kuruma ilaç vermeseler sorun çözülür, ama bunu sağlamanın olanaksız olduğunu düşünüyorum. Çünkü somut örneği Bağkur'da yaşandı. Eczacımız ne yazık ki kendisine verilen hakları, meslektaş aleyhine, kendi çıkarı doğrultusunda kullanıyor."

TEB Genel Başkanı Mehmet Domaç ise eleştirileri yanıtladığı konuşmasında şunları dile getirdi; "Geçtiğimiz dönemlerde bu örgüt kamuoyunda sesimiz fazla çıkmıyor diye bu konuda çaba harcamıştı. Altı ay içerisinde 338 gazetede haber olmuşuz. 29 kez TV programına çıkmış, sadece Merkez Heyeti açısından söylüyorum. Bu örgüt 3,5 saat TV'de sesini duyurmuş.

Mesleğin sorunlarını çok iyi biliyoruz, ancak çözüm önerileri sadece bize bağımlı değil ne yazık ki; çoğu ülkenin parlamentosundan geçiyor ve

bu ülkenin parlamentosu çalışmıyor. Şu anda Mecliste Vergi Yasa Tasarısı görüşülüyor ve bu tasarı sizleri yakından ilgilendiriyor. Hiçbirinizin sesi çıkmıyor! Neredesiniz? Bu ülkenin insanları nerede? Bu ülkede vergi reformu olduğunda herkes ayağa kalkardı; bu ülkenin insanlarına ne oldu?

Biz kendi görüşümüzü yazdık, TBMM'ye gönderdik. 39 eczacı odamızdan 39 cümle gelmedi. Sadece Bursa Eczacı Odamız başkanlar toplantısında bize 3 sayfalık bir metin sunulmuştu.

Değişim, devrim değil, birden olmaz; olanaklar ölçüsünde ortaya çıkarılır. Ama eczaneler değişmek zorunda. Eczanenin değişebilmesi için kafadaki tasarımın da belli bir yere gelmesi lazım. Burada sunulacak hizmetin niteliğinin artırılabilmesi için eczacının kendi niteliğini de arttırması gerekiyor, başta eğitim olmak ve o eğitimi geliştirmek üzere.

Eğitici eczacı eğitimine katılan 20'ye yakın odamız oldu. Çoğu bölgesine gittikten sonra eğitim yapabilmek için güçlükler çekti, çoğu da yapamadı. Türk Eczacıları Birliği'nde Astım, Aile Planlaması, AIDS konusunda bir yıl içerisinde 60 kişi eğitilmiş. Bu 60 kişi daha 200 kişi eğitemedi. Bunun nedenini sorgulamak lazım.

Diyarbakır'da yapılan Eczacılar İlköğretim Okulu için her Dekana tek tek yazı yazdık, öğretim üyelerinin katkısını istedik. 700 öğretim üyesinden 100 bin TL dahi gelmedi. TEB, üniversitelere 2 Milyar 350 milyon TL yardım etmiş! Eğitimse eğitimi, bizden daha çok öğretim üyesinin düşünmesi gerekmiyor mu? İnsanlar 8 yıllık eğitimden geçmeyip iyi eğitim görmeden, eczacılık fakültesinde nasıl iyi eğitim alarak yetişecekler?

Biyo-Analitik Araştırma Merkezi konusunda bazı arkadaşlarımız bilerek kuşku yaratmak için odalara sorular gönderiyorlar. Başka bir arkadaşımız Türkiye'de Milliyetçi Eczacılar Birliği'ni(!) kuruyor, yalan yanlış adresler vererek Fransa'daki bazı kuruluşlara faks çekiyor.

Kimsenin kafasında kuşku kalmayın, soru soran arkadaşımız da keşke buraya gelseydi, açık mekanlarda tartışmak her zaman yararlıdır. 28. Büyük Kongrede söylemiştim. "TEB çatısı altında yapamayacağımız bazı işler karşımıza çıktığında bu işleri Vakıf kanalıyla yaparız" diye. TEB ticari bir kuruluş değildir. Bu nedenle Bio Analitik Araştırma Merkezinin %30 hissesine TEV ortak olacaktır.

Türkiye'ye ithal edilecek olan malzeme ve diğer araç gereç için TEKB görevlendirilmiştir. Çünkü onun ithal izni vardır. EGAŞ 1 milyon lirayla ortak olacaktır. Anonim şirkete 5 nci ortağı tamamlayabilmek için.

Biz bu yola çıktığımızda Türkiye'de bu işi düşünen bir kişi dahi yoktu. Çünkü öğretim üyelerinin çoğu ömrünü biyoeşdeğerlilik ve biyoyararlılık anlatarak geçirmiştir. Hala da anlatıyorlar; ama hiçbirisi tek bir adım dahi atmamıştır. Neden, çünkü oradan geçiniyorlardı. Artık geçinme malzemesi elden gitmiş, ortaya somut bir proje çıkmıştır. Bu projeye artık kimse biyoeşdeğerlilik ve Biyoyararlılık laflarıyla geçinemeyecektir. Birinci fark bu.

İkincisi Türkiye'de 1400'e yakın böyle ilaç var. Bir merkez yılda 100-120 civarında çalışma yapabiliyor, hele biyoyararlanım olursa daha da az. Türkiye'nin ihtiyaçlarını karşılayacak böyle geniş bir yer yapabilmek, 30 milyon dolara mal olacak bir iş. Türkiye'nin sanayicisi, şimdiye kadar neyi bekledi? Yönetmelik 1994 yılında çıktı, bizi mi bekledi? Ne zaman ki biz adım attık, bu işin çok fazla heveslisi oldu.

Kişilerin kafasında soru işaretleri yaratarak bir yere varamazsınız; açık mekanlara gelecek orada tartışacak, tek tek bilgileneceksiniz. Biz bu işe 1,5 yılımızı verdik. Oturup alt alta 10 tane soru sormakla olmaz bu iş. Emeye saygı gerekir. Aksi halde ileride size de saygı göstermezler.

Güzel bir Türkiye özlüyor, oluşması için çaba harcıyor ve bu konuda diretiyoruz. İyi bir Eczacılık hizmeti, iyi bir sağlık ortamı oluşmasını istiyor, çaba

harcıyor, alternatifler üretiyoruz.

Sağlık Bakanlığı gibi bir kurumun elinde bulunan olanakların özelleştirilmemesi gerekir. Çünkü sağlık, dünyada en son özelleştirilen, çoğu geri kalmış ve gelişmekte olan ülkede özelleştirilemeyen alanlardandır.

Türkiye'de sağlığa harcanan parayı akılcı kullanmak, akılcılıktan uzak iktidarlara akıllı öğretmek, onları akla davet etmek zorundayız. Meslektaşlarımıza, ahlaksızlığın para etmediğini, etmeyeceğini öğretmeli, onları da onurlu ve ahlaklı olmaya davet etmeliyiz. Bunları başarsabilirsek, sorunlarımızın çoğunu birlikte çözebiliriz.

Sivil toplum örgütlerinin daha güçlü olduğu, geleceğe yeni yaklaşımlar sağladığı ve insanların sömürülmediği, ayrımcılığa uğramadığı bir Türkiye özlemiyle, hepinize saygılar sunuyorum."

Türk Eczacıları Birliği 31. Dönem 1. Bölgelerarası Toplantısı Sosyolog Ecehan Balta'nın sunduğu TEB Madde Bağımlılığı Projesi ile ilgili bilgi aktarımıyla devam etti.

Çok Taraflı Yatırım Antlaşmaları (MAİ) konulu Paneli/Yüksek Mimar Oktay Ekinci yönetti. Panele konuşmacı olarak İTÜ İktisat Fak. Öğretim Üyesi Prof.Dr. Türkel Minibaş ve İTÜ Kimya Metalurji Fakültesi Öğretim Üyesi Prof.Dr.İsmail Duman katıldı. Bu panelin bant çözümü yapıldıktan sonra bir kitapçık haline getirileceği için aktarılan bilgilere dergimizde yer vermedik.

I. Bölgelerarası Toplantı'nın diğer gündem maddesi olan İlaçta AR-GE Çalışmaları konusunda Prof.Dr. Erdal Akalın ve Dr.Ecz. Gönül Üstün birer sunum yaparak meslektaşlarımızın sorularını yanıtladılar.

Toplantının sonunda, I. Bölgelerarası Toplantı'nın evsahipliğini üstlenen Muğla Eczacı Odası'na, TEB'in geleneksel armağanı haline gelen bir tablo verildi.

Muğla Eczacı Odası da konuşmacılara ve TEB'e, satın alarak Kültür-Merkezi haline getirdiği Eski Muğla Evi'nin birer maketini armağan etti.

